

Udskriftsdato: søndag den 21. juni 2026

VEJ nr 10686 af 01/06/2008 (Historisk)

Bygherrens ansvar og pligter - At-vejledning F.1.2 - Marts 2003 - 2. udgave juni 2008 - Erstatte At-meddelelse nr. 6.0.1.3 af marts 1999

Ministerium: Beskæftigelses- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Arbejdstilsynet, j.nr.

Senere ændringer til forskriften

BEK nr 117 af 05/02/2013

Bygherrens ansvar og pligter - At-vejledning F.1.2 - Marts 2003 - 2. udgave juni 2008 - Erstatte At-meddelelse nr. 6.0.1.3 af marts 1999

En bygherre kan - som bestiller af et bygge-/anlægsarbejde - få væsentlig indflydelse på, hvordan arbejdsmiljøet vil blive på den kommende byggeplads. Bygherren bør derfor gøre sig nogle overvejelser af arbejdsmiljømæssig karakter, før bygge-/anlægsarbejdet udbydes i licitation. Bygherren bør formulere en arbejdsmiljøpolitik og i forbindelse med udbudet stille krav om, at arbejdsmiljøpolitikken efterleves i forbindelse med udførelsen af bygge-/anlægsarbejdet.

Bygherren kan ved at stille krav til materialevalg og ved at involvere sig i byggeriet få væsentlig og gunstig indflydelse på arbejdsmiljøet i byggeperioden. Desuden vil bygherrens krav til valg af de mindst farlige byggematerialer og -komponenter kunne få betydning for arbejdsmiljøet i det færdige byggeri, fx for indeklimaet i bygningen.

1. Hvem er bygherre

Ved bygherre forstås i arbejdsmiljølovgivningens forstand den fysiske eller juridiske person, for hvis regning der udføres et bygge-/anlægsarbejde. Det kan fx være:

- Enkeltpersoner
- Virksomheder
- Offentlige eller private institutioner
- Organisationer
- Pensionskasser
- Boligselskaber
- Forsyningsselskaber.

Bygherren er den person, der lader bygningen opføre. Hvis fx en entreprenør for egen regning opfører en bygning med salg for øje, eller der er truffet aftale om, at brugeren af bygningen først køber den efter færdiggørelsen, er det i begge tilfælde entreprenøren, der er bygherre. Det har i den forbindelse ingen betydning, at bygningens kommende køber har stillet funktions- eller designkrav til bygningen.

Det samme gælder for lejerstyret byggeri. Her er det bygningens ejer (udlejer), der anses for bygherre, uanset om lejeren formulerer kravene til byggearbejdet.

Hvis flere på samme tid og sted lader udføre et bygge-/anlægsarbejde, er det som udgangspunkt den, der er initiativtager til det projekt, som udløser de andre arbejder, der er bygherre i arbejdsmiljølovens forstand.

Eksempel: I forbindelse med byggeri af et nyt kontorhus lægges der forsyningsledninger ad offentlig vej og over selve byggegrunden frem til bygningen. Forsyningsledningerne er forsyningsselskabernes ejendom. Her er det bygherren af kontorhuset, der som udgangspunkt er bygherre for det samlede projekt.

2. Bygge- og anlægsarbejde

Ved bygge- og anlægsarbejde forstås arbejde i forbindelse med,

- at bygninger og konstruktioner opføres og ændres, herunder montagearbejder
- at veje, tunneler, broer, havne o.l. anlæg opføres og ændres
- at grave- og jordarbejde udføres i forbindelse med ovennævnte
- at der udføres rør- og kabellægning
- at der udføres byfornyelses- eller saneringsarbejde
- at der udføres reparations- og vedligeholdelsesarbejder af ovennævnte
- at ovennævnte eller dele heraf nedbrydes eller demonteres.

3. Bygherrens pligter

Bygherren har fire overordnede forpligtelser efter arbejdsmiljølovgivningen. Det er således hans pligt

- at afgrænse sikkerhedsforanstaltningerne i fællesområderne
- at udarbejde en plan for sikkerhed og sundhed for byggepladsens indretning og drift
- at koordinere sikkerhedsarbejdet på bygge-/anlægspladsen
- at anmelde byggepladsen til Arbejdstilsynet.

Bygherren er omfattet af de nævnte forpligtelser om afgrænsning, koordinering og plan for sikkerhed og sundhed, når bygge-/anlægsarbejdet har et omfang eller en karakter, der betyder, at to eller flere arbejdsgivere samtidig beskæftiger mindst 11 personer på byggepladsen. Det gælder, uanset om bygherren kun har indgået aftale med én totalentreprenør eller én hovedentreprenør, og at grunden til, at der er flere arbejdsgivere på byggepladsen, er, at totalentreprenøren eller hovedentreprenøren har antaget underentreprenører.

Ved beregning af antallet af arbejdsgivere, der er beskæftiget på byggepladsen, medregnes alle virksomheder, der udfører arbejdsfunktioner på pladsen. Desuden medregnes andre virksomheder, hvis ansatte regelmæssigt udfører arbejde på byggepladsen, fx projekterende eller rådgivende firmaer, fagtilsynet og eventuelt bygherren.

Ved beregning af antallet af personer tæller alle med. Det gælder fx ansatte, arbejdsledere og byggepladsledere. Også arbejdsgiveren i et personligt ejet entreprenørfirma tæller med.

Bygherren bør løbende i byggeperioden holde sig underrettet om antallet af beskæftigede personer og antallet af arbejdsgivere på byggepladsen. Bygherren bør ved udbuddet betinge sig, at han løbende bliver underrettet om, hvilke underentreprenører der antages, samt om antallet af aktuelt beskæftigede fra hver enkelt af de virksomheder, der er repræsenteret på byggepladsen.

Der gælder en særlig nedre grænse for anmeldelseskravet, se pkt. 8.

Bygherren skal endvidere medvirke til, at det er muligt at overholde arbejdsmiljølovgivningen under byggeriet. Bygherren må derfor hverken direkte eller indirekte lægge hindringer i vejen for entreprenørernes muligheder for, at arbejdet kan udføres forsvarligt, fx ved at bestemme, at der skal bruges et farligt materiale, at de enkelte arbejder skal udføres i uforsvarlig rækkefølge, eller at der bruges en anden uforsvarlig metode til at udføre byggeriet.

4. Bygherrens ansvar

Arbejds miljøloven giver ikke længere mulighed for, at bygherren kan overdrage sit ansvar til en anden. Det betyder, at alene bygherren nu er ansvarlig for, at de forpligtelser, der følger af arbejdsmiljølovgivningens bygherreansvar, efterleves med det indhold og den kvalitet, som er forudsat i reglerne.

Arbejdstilsynet vil fremover reagere direkte over for bygherren, hvis der konstateres overtrædelser af et eller flere af de krav, der påhviler bygherren.

Bygherren kan fortsat lade andre personer eller virksomheder udføre de arbejdsopgaver, der følger af bygherreansvaret. Bygherren er ligefrem forpligtet til at lade andre varetage koordinatorfunktionen, hvis han ikke selv har de krævede kvalifikationer eller selv råder over en kompetent person til opgaven. Men bygherren er ansvarlig over for Arbejdstilsynet for, at arbejdsopgaverne bliver udført tilfredsstillende.

5. Afgrænsning af sikkerhedsforanstaltningerne i fællesområderne

Inden et bygge- eller anlægsarbejde sættes i gang, skal bygherren på baggrund af det konkrete projektmateriale identificere, på hvilke områder på byggepladsen der vil ske færdsel, og hvor der vil blive udført arbejde af flere arbejdsgivere og deres ansatte, de såkaldte fællesområder. Eksempler på fællesområder er:

- Færdsels- og adgangsveje
- Materialepladser
- Affaldspladser
- Arbejdsplatforme
- Gangbroer

- Stilladser
- Skurby
- Konkrete arbejdsområder, hvor flere virksomheder samtidig skal udføre arbejde.

Bygherren skal herefter træffe aftale med de enkelte entreprenører om, hvilken entreprenør der etablerer, vedligeholder og fjerner sikkerhedsforanstaltningerne i fællesområderne.

Sikkerhedsforanstaltninger i fællesområderne kan fx være:

- Rækværker ved trappeløb og betonkanter
- Overdækninger af udsparinger og huller i dæk mv.
- Stilladser til sikring af nedstyrtning ved arbejde i højden
- Vinterinddækning af råhuse og stilladser
- Forsvarlige adgangsveje ude og inde i bygninger
- Vandafledning og dræn af udendørs færdselsarealer
- Orienteringsbelysning på ud- og indvendige færdselsarealer, inklusive fremføring af strøm til disse
- Fremføring af installationer til skurby
- Affaldshåndtering.

Bygherren skal endvidere træffe aftale med en entreprenør om, at vedkommende er ansvarlig for snerydning og grusning af fællesområderne, hvis der udføres arbejde på byggepladsen i vinterperioden.

Bygherren kan ikke løfte sin forpligtelse til at afgrænse sikkerhedsforanstaltningerne i fællesområderne ved at foreskrive i fællesbetingelserne i udbudsmaterialet, at hver entreprenør sørger for egne sikkerhedsforanstaltninger.

Afgrænsningen af sikkerhedsforanstaltningerne i fællesområderne bør ske allerede i udbudsmaterialet, så udgifterne til fælles sikkerhedsforanstaltninger indregnes i tilbudssummen. Det bør i udbudsmaterialet og af aftalerne i øvrigt fremgå, i hvilket tidsrum ansvaret for sikkerhedsforanstaltningerne påhviler de enkelte entreprenører.

De fælles sikkerhedsforanstaltninger, der påhviler den enkelte entreprenør, skal efterfølgende fremgå af planen for sikkerhed og sundhed i forbindelse med byggepladsens indretning og drift.

Bygherren skal afgrænse og træffe de nødvendige aftaler i forlængelse heraf uanset entrepriseformen, altså også selv om byggeriet udbydes i total- eller hovedentreprise.

Hvis det konstateres under byggeriet, at afgrænsningen er mangelfuld, skal der afgrænses yderligere.

6. Plan for sikkerhed og sundhed

6.1. Formål

Formålet med planen for sikkerhed og sundhed er at sikre et godt arbejdsmiljø for alle, der arbejder på en bygge-/anlægsplads. Planen fungerer som et styringsredskab for det fælles sikkerhedsarbejde på byggepladsen.

6.2. Udarbejdelse af planen for sikkerhed og sundhed

Bygherren skal udarbejde en skriftlig plan for sikkerhed og sundhed, hvis to eller flere arbejdsgivere samtidig beskæftiger mindst 11 personer på byggepladsen.

6.3. Krav til, hvornår planen skal foreligge

Planen for sikkerhed og sundhed i forbindelse med byggepladsens indretning og drift skal udarbejdes, inden byggepladsen etableres. Planen skal foreligge, inden den første entreprenør begynder sit arbejde. Er bygge-/anlægsarbejdet ikke færdigprojekteret, eller er alle kontrakter ikke indgået på dette tidspunkt, må planen udarbejdes ud fra de kendte forudsætninger og efterfølgende ajourføres.

6.4. Planen skal være tilgængelig

Planen for sikkerhed og sundhed skal være tilgængelig for alle på byggepladsen i hele byggeperioden. Det betyder, at planen skal opbevares på et centralt sted, der er tilgængeligt i arbejdstiden for alle på byggepladsen.

Planen for sikkerhed og sundhed skal være samlet i et dokument. Planen bør udformes, så den giver overblik og er let at overskue. Det kan eventuelt være i et ringbind, hvor alle oplysningerne er samlet ét sted, eller planen kan ligge på en edb-fil på en computer, der er tilgængelig for alle på byggepladsen.

Planen kan fx gøres overskuelig, ved at byggepladstegningen og tidsplanen hænges op i det lokale, hvor ringbindet med resten af planen eller computeren er placeret. Det kan fx være skuret, hvor der holdes sikkerhedsmøder. Også oversigten over de entreprenører, der har fået til opgave at etablere sikkerhedsforanstaltningerne i fællesområderne, kan hænges op.

6.5. Forberedelse af planen

Bygherren skal i forbindelse med, at byggepladsens etablering forberedes, og planen udarbejdes, sikre:

- At eksisterende installationer i jorden bliver identificeret og kontrolleret, og at installationerne sikres i nødvendigt omfang og afmærkes tydeligt, inden arbejdet går i gang.

Fx skal eksisterende nedgravede ledninger til gas og fjernvarme samt nedgravede spændingsførende ledninger identificeres og afmærkes for at mindske risikoen for overgravning.

- At andre særlige risici på arealet bliver identificeret og vurderet, samt at de bliver imødegået i nødvendigt omfang og afmærket tydeligt, inden arbejdet går i gang.

Fx skal gamle nedgravede olietanke og giftdepoter identificeres og afmærkes. Er selve byggegrunden forurennet, skal omfanget og karakteren heraf, så langt det er muligt, være undersøgt og afmærket.

- At de nødvendige tekniske installationer etableres og fremføres rettidigt til brugsstederne samt at de kontrolleres og vedligeholdes i nødvendigt omfang.

Det skal sikres, at der er el, vand og afløb til skurbyen. Det skal også sikres, at der fremføres strøm på byggepladsen til bl.a. orienteringsbelysning, eventuel byggehejs eller byggekraner og det nødvendige antal undertavler mv.

- At færdsel på byggepladsen på ethvert tidspunkt kan foregå under fuldt forsvarlige forhold, herunder med den nødvendige belysning af færdselsvejene.

Der skal bl.a. være planlagt forsvarlige adgangsveje til byggepladsens forskellige arbejdssteder samt forsvarlige og - om muligt - ensrettede køreveje gennem byggepladsen og til materialepladser mv. Er der i løbet af byggeprocessen behov for at bruge mobilkraner, elementbiler, biler til transport af industribeton e.l. køretøjer med høje akseltryk, skal der være taget hensyn hertil ved planlægningen af kørevejene.

- At man kan bruge egnede tekniske hjælpemidler i nødvendigt omfang.

Fx skal der være mulighed for at bruge nødvendigt løftegrej og at placere nødvendige stilladser, afstivninger, gangbroer mv.

- At materialer kan afsættes på hensigtsmæssig plads og på stabilt grundlag.

Fx skal de forskellige materialepladser placeres hensigtsmæssigt i forhold til de områder på byggepladsen, hvor materialerne skal indbygges, og i forhold til eventuelle værkstedscontainere.

- At områder, hvor der udføres arbejdsprocesser, der indebærer særlige risici, så vidt muligt ikke samtidig skal være arbejdsområde eller færdselsområde for andre.

Der tænkes her bl.a. på, at arbejde med sprængning, nedbrydning og elementmontage ikke planlægges udført samtidig med andre opgaver. Heller ikke arbejde, der er så sundhedsskadeligt, at de personer, der udfører det, skal bruge personlige værnemidler som fx åndedrætsværn, bør planlægges udført samtidig med andre opgaver.

- At der er fastsat procedure for løbende kontrol af installationer, sikkerhedsforanstaltninger og eventuelle særlige risici.

Bl.a. skal byggepladsens midlertidige el-installationer kontrolleres jævnligt.

- At der om nødvendigt er fastsat en samordning af beredskabs-, evakuerings- og øvelsesplaner.

Her tænkes på arbejde, hvor der kan opstå særlige risici, fx i forbindelse med meget snævre og vanskeligt tilgængelige forhold, arbejde under ekstreme temperaturer eller arbejde, hvor der er risiko for brand, eksplosion, oversvømmelse mv.

6.6. Indhold

Der skal tages hensyn til projektets angivelser og forholdene på arbejdsstedet, når planen for sikkerhed og sundhed skal udarbejdes og ajourføres.

Planen skal medtage oplysninger, der har eller kan have betydning for det fælles sikkerhedsarbejde på byggepladsen, herunder almindelige oplysninger af fælles interesse for sikkerhed og sundhed på pladsen.

Planen skal i øvrigt have et indhold, der gør det muligt for de beskæftigede virksomheder på byggepladsen at danne sig et indtryk af, hvor der eventuelt kan opstå sikkerheds- eller sundhedsproblemer på grund af forhold på byggepladsen, som den enkelte virksomhed ikke selv er herre over.

Planen skal indeholde:

- En organisationsplan

Navn og adresse mv. på bygherre, projekterende, byggeledelse, koordinator og entreprenører.

- En byggepladstegning

Byggepladstegningen skal have en detaljeringsgrad, så den viser beliggenheden/placeringen af:

- De identificerede risici på arealet med angivelse af disses karakter
- Adgangs-, transport- og flugtveje
- Kraner, hejs og stilladser
- Afsat plads til materialedepoter, midlertidige værksteder og affaldscontainere
- Afsat plads til skurby, toiletter mv.
- Tilslutning til el, vand og kloak
- Alarm-, brand-, rednings- og førstehjælpsudstyr.

En tidsplan

Detailtidsplanen for byggeriet skal indgå som en del af planen. Tidsangivelserne er bygherrens ansvar; bygherren skal bl.a. medvirke til at sikre, at byggeriet kan gennemføres forsvarligt inden for tidsplanen.

Tidsplanen skal angive, hvornår den enkelte entreprenør har arbejdsopgaver på byggepladsen, og hvor meget tid der er afsat til de enkelte arbejder eller arbejdsfaser. Tidsplanen skal også angive, i hvilke perioder der skal foregå arbejder, som medfører særlig fare.

En detaljeret tidsplan med en realistisk tidsramme og hensigtsmæssig rækkefølge i opgaverne kan have stor betydning for en fornuftig byggeproces og dermed for arbejdsmiljøet på byggepladsen. Pressede eller urealistiske tidsfrister medfører som regel dårlige arbejdsforhold for de beskæftigede på byggepladsen og går ofte ud over byggeriets kvalitet.

- En angivelse af færdselsområderne. Det gælder både køre- og gangveje.
- En angivelse af de områder, hvor der bliver udført arbejde af flere arbejdsgivere og deres ansatte. Der tænkes her på fællesområderne, se pkt. 5.
- En angivelse af de fælles sikkerhedsforanstaltninger, der etableres i fællesområderne. Det skal fremgå, hvilken entreprenør der til ethvert tidspunkt tilvejebringer, vedligeholder og fjerner de planlagte fælles sikkerhedsforanstaltninger i fællesområderne. Det skal også fremgå, hvilken entreprenør der sørger for

orden og ryddelighed på byggepladsen, herunder sørger for at rydde sne og fjerne affald. Se i øvrigt pkt. 5.

- En afgrænsning af de områder, hvor arbejdet medfører særlige risici. Det kan fx være oplysninger om, hvor og hvornår et firma udfører epoxyarbejde eller støvende og støjende arbejde. Det betyder, at den enkelte virksomhed på forhånd selv kan træffe de nødvendige foranstaltninger til at imødegå påvirkningerne fra disse arbejder.
- En procedure for løbende kontrol af installationer, sikkerhedsforanstaltninger og eventuelle særlige risici mv. Planen skal indeholde oplysning om, hvem der foretager løbende kontrol af fx byggepladsstrøm, og med hvilke intervaller kontrollen skal finde sted.
- En angivelse af, hvem der forestår en eventuel planlagt løbende kontrol og samordning af beredskabs-, evakuerings- og øvelsesplaner.

Som bilag er der en vejledende checkliste over indhold af plan for sikkerhed og sundhed bagerst i At-vejledningen.

6.7. Ajourføring af planen

Bygherren sørger for, at koordinatoren løbende opdaterer planen. Planen ajourføres mindst ved overgangen mellem de væsentligste hovedfaser i byggeprocessen.

Alle ændringer i byggepladsens organisation eller forskydninger i byggeriets tidsplan skal indarbejdes i planen.

Planen kan fx ajourføres på sikkerhedsmøderne. Men det er ikke tilstrækkeligt at indskrive ændringer i referatet fra sikkerhedsmøderne. Ændringerne skal også fremgå af selve planen.

6.8. Særlige forhold for store bygge- og anlægspladser

På særligt store bygge-/anlægspladser kan forholdene være af en sådan karakter, at det er mindre hensigtsmæssigt at have én samlet plan for sikkerhed og sundhed for hele arbejdet. Det kan fx være store broprojekter, anlæg af længere vejstrækninger eller anlæg eller byggeri af store forsyningsværker.

Arbejdstilsynet accepterer, at planen af hensyn til overskuelighed og styring opdeles i selvstændige planer, hvis et særligt stort bygge-/anlægsarbejde er splittet op på flere store totalentrepriser, eller hvis bygge-/anlægspladsen på anden måde kan opdeles logisk. Den enkelte plan skal omfatte et logisk og selvstændigt afsnit af det pågældende arbejde.

Det er en forudsætning for Arbejdstilsynets accept af en opsplittning i flere selvstændige planer, at der sker en overordnet koordinering, der dels omfatter en overordnet plan for sikkerhed og sundhed - der skal sikre overensstemmelse mellem planerne for de berørte fysiske områder - dels omfatter afholdelse af fælles sikkerhedsmøder mellem de berørte koordinatore.

7. Koordinering af sikkerhedsarbejdet på bygge- og anlægspladsen

Bygherren skal koordinere sikkerhedsarbejdet blandt alle de arbejdsgivere, der er repræsenteret på bygge- og anlægspladsen, uanset om der er tale om underentreprenører, som han ikke selv har indgået aftale med.

Bygherren koordinerer sikkerhedsarbejdet ved

- at udpege en koordinator
- at sørge for, at koordinatoren afholder fælles sikkerhedsmøder
- at sørge for, at koordinatoren har personlig kontakt på byggepladsen.

7.1. Koordinator

Bygherren skal udpege en koordinator, der på hans vegne varetager koordineringen af sikkerhedsarbejdet på byggepladsen. Bygherren skal udpege en person, som har de nødvendige kvalifikationer til at varetage koordinatorfunktionen på en fagligt forsvarlig måde.

Den, som bygherren udpeger som koordinator, skal leve op til følgende kvalifikationskrav:

- Sagkyndig ekspertise på bygge- og anlægsområdet, herunder kendskab til byggeriets aktører. Hermed menes, at koordinatoren gennem eget arbejde i branchen skal have kendskab til byggebranchens aktører og branchens kutymmer samt kendskab til byggeprocessens forløb mv.
- Praktisk erfaring i at lede et bygge-/anlægsarbejde, det kan fx være som byggeleder, som projekteringsleder eller som koordinator efter de gamle regler.
- Fornøden viden om sikkerheds- og sundhedsmæssige spørgsmål af særlig betydning for bygge- og anlægsbranchen.
- Have gennemført arbejdsmiljøuddannelsen for koordinatore af sikkerheds- og sundhedsarbejdet inden for bygge- og anlægsområdet. Koordinatorer, der før den 1. januar 2006 men efter den 1. april 1991 har gennemført sikkerhedsgruppens arbejdsmiljøuddannelse (§ 9) skal ikke gennemføre arbejdsmiljøuddannelsen for koordinatore.

Koordinatoren har ikke noget selvstændigt ansvar efter arbejdsmiljøloven. Koordinatoren udfører de arbejdsopgaver, der følger af koordinationsforpligtelsen, på bygherrens vegne. Det er altså bygherrens ansvar, at den person, som udpeges til koordinator, udfører de arbejdsopgaver, som beskrives i det følgende.

Bygherren kan udpege sig selv, en person, der er ansat i hans virksomhed, eller en person uden for egen virksomhed som koordinator.

7.2. Sikkerhedsmøder

Bygherren skal sørge for, at koordinatoren afholder fælles sikkerhedsmøder på byggepladsen. Der skal holdes ordinære sikkerhedsmøder på byggepladsen mindst hver 14. dag. Sikkerhedsmøderne bør være fremadrettede og dreje sig om de sikkerhedsforanstaltninger, der skal træffes i fællesområderne i den kommende periode. Møderne kan fx afholdes i forbindelse med byggemøderne.

Ekstraordinære sikkerhedsmøder afholdes, hvis der sker en alvorlig ulykke, forgiftning eller indtræffer andre alvorlige sundhedsskader på byggepladsen, eller hvis der sker uheld, som kunne have givet anledning hertil. Der holdes i øvrigt ekstraordinære sikkerhedsmøder efter behov.

Koordinatoren indkalder til sikkerhedsmøderne på bygherrens vegne og sørger for, at der skrives referat af hvert møde. Koordinatoren indkalder alle repræsenterede arbejdsgivere eller deres repræsentanter og medlemmerne af alle de sikkerhedsgrupper, der er repræsenteret på byggepladsen.

Referatet skal bl.a. indeholde oplysninger om de problemer, der er drøftet på mødet, hvem der har ansvaret for at løse de enkelte problemer, og det tidspunkt, der er aftalt for, hvornår problemerne skal være løst.

Referatet skal sendes til bygherren, alle arbejdsgivere, sikkerhedsgrupper og arbejdsledere, der er repræsenteret på byggepladsen, samt til eventuelle tillidsrepræsentanter på pladsen. Endelig sendes referatet til andre personer, der har deltaget i mødet.

Koordinatoren sørger for, at planen for sikkerhed og sundhed indgår i grundlaget for drøftelserne på sikkerhedsmøderne. Det er bygherrens ansvar, at dette sker, og at ajourførte planer præsenteres og drøftes på sikkerhedsmøderne.

7.3. Koordinering

Koordineringen mellem sikkerhedsmøderne foregår ved koordinatorens personlige kontakt til entreprenørerne og sikkerhedsgruppernes medlemmer på byggepladsen.

Hvis koordinatoren eller bygherren i perioden mellem to sikkerhedsmøder bliver opmærksom på forhold af fælles sikkerhedsmæssig betydning, der skal bringes i orden hurtigt, kontakter koordinatoren den entreprenør, der er ansvarlig for den pågældende foranstaltning, så vedkommende kan udbedre forholdene.

7.4. Sikkerhedsråd

Der kan oprettes et sikkerhedsråd på byggepladsen, hvis der er tale om et stort bygge-/anlægsarbejde, der beskæftiger flere end 100 ansatte i en periode på mindst fire uger. Reglen gælder, medmindre Arbejdstilsynet vurderer, at sikkerhedsarbejdet på byggepladsen skal koordineres ved almindelige sikkerhedsmøder, hvor alle arbejdsgivere og sikkerhedsrepræsentanter, der er repræsenteret på bygge-/anlægspladsen, deltager.

Et sikkerhedsråd består af koordinatoren, to repræsentanter for byggepladsens sikkerhedsrepræsentanter, én repræsentant for byggepladsens arbejdsgivere og én repræsentant for byggepladsens arbejdsledere. Koordinatoren fungerer som formand for sikkerhedsrådet.

Sikkerhedsrådet overtager den funktion og varetager de opgaver, som normalt er henlagt til sikkerhedsmøderne.

Sikkerhedsrådets møder afholdes efter samme retningslinjer som sikkerhedsmøderne med hensyn til indkaldelse, mødefrekvens og referat.

Sikkerhedsrådet skal derudover afholde møde med alle de sikkerhedsgrupper, der er repræsenteret på byggepladsen, mindst én gang i kvartalet.

8. Anmeldelse af byggepladsen til Arbejdstilsynet

En byggeplads skal anmeldes til Arbejdstilsynet, inden bygge-/anlægsarbejdet sættes i gang, hvis:

- Arbejdets forventede varighed overstiger 30 arbejdsdage, og der forventes beskæftiget mindst 20 ansatte samtidig, eller
- Den formodede arbejdsmængde overstiger 500 manddage.

Det er bygherren, som skal anmelde byggepladsen til Arbejdstilsynet. Bygherren skal bruge en særlig blanket (formular nr. B. 105), der kan rekvireres hos Arbejdstilsynet.

Anmeldelsen skal indeholde oplysning om:

- Dato for indsendelsen
- Byggepladsens nøjagtige beliggenhed
- Bygherrens/-herrerens navn(e) og adresse(r)
- Bygværkets art
- Den (de) projekterende
- Navn på koordinator for sikkerhed og sundhed
- Forventet dato for, hvornår arbejdet på byggepladsen begynder
- Forventet varighed af arbejdet på byggepladsen
- Forventet største antal ansatte på byggepladsen
- Forventet antal virksomheder og selvstændige på byggepladsen
- Angivelse af de virksomheder, som allerede er udvalgt.

En kopi af anmeldelsen skal opsættes på et synligt sted på byggepladsen. Anmeldelsen kan fx være et bilag til planen for sikkerhed og sundhed.

9. Når bygherren er en virksomhed i drift

Bygherren kan være en virksomhed, hvor der skal ske byggearbejder på/i virksomheden eller i så umiddelbar nærhed af virksomhedens driftsområde, at virksomhedens egne ansatte kan blive udsat for sikkerhedsmæssige eller sundhedsskadelige påvirkninger fra byggeaktiviteterne. I så fald er bygherren som arbejdsgiver forpligtet til at samarbejde med de virksomheder, der udfører bygge-/anlægsarbejderne. Det samme er tilfældet, hvis virksomhedens egne produktionsforhold e.l. kan have indflydelse på sikkerheden og sundheden for de fremmede håndværkere, der er beskæftiget med bygge-/anlægsarbejdet.

Bygherren er som arbejdsgiver forpligtet til at samarbejde med de andre arbejdsgivere om at skabe sikre og sunde arbejdsforhold for alle, der er beskæftiget på bygherrens driftsområde (1).

10. Bygherrens sikkerhedsorganisation skal inddrages

Bygherren kan være en eksisterende virksomhed i drift, der bygger/ombygger til eget brug. I så fald er bygherren som arbejdsgiver forpligtet til at sørge for, at virksomhedens egen sikkerhedsorganisation er med til at planlægge arbejdsstedets indretning i overensstemmelse med reglerne for virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde (1).

Arbejdstilsynet, den 1. juni 2008

Vejledende checkliste over indholdet i planen for sikkerhed og sundhed

Adresseliste med navn, adresse, telefonnummer og kontaktperson på:

- Byggepladsen
- Projekterende
- Byggeledelse
- Bygherren
- Koordinatoren
- Entreprenørerne.

Sikkerhedsorganisation

- Plan over sikkerhedsorganisationen med oplysning om gennemgået eller tilmeldt arbejdsmiljøuddannelse.

Tidsplan for byggeriets faser

- Oplysning om, hvornår hver enkelt arbejdsgiver har opgaver på pladsen og hvor
- Oplysning om, hvor mange beskæftigede der er involveret i de enkelte opgaver
- Oplysning om, hvor lang tid der er afsat til de enkelte arbejder eller arbejdsfaser
- Oplysning om de perioder, hvor der skal foregå arbejde, som medfører særlig fare
- Andre sikkerheds- og sundhedshensyn, der skal indgå i tidsplanen.

Afgrænsning og koordinering

- Navne på de virksomheder/personer, der er ansvarlige for at etablere, vedligeholde og nedtage sikkerhedsforanstaltningerne i fællesområderne
- Procedurer for løbende at kontrollere installationer, sikkerhedsforanstaltninger og særlige risici
- Kontrol og samordning af beredskabs- og evakueringsplan.

Byggepladstegning med indretning og placering af:

- Eksisterende risici på arealet og karakteren af dem
- Tilslutningssteder til vand, kloak og elektricitet
- Adgangs- og transportveje for kørende og gående færdsel
- Flugtveje
- Materialedepoter for de enkelte entreprenører
- Midlertidige værksteder, fx bindeplads, savbord og blandestation
- Plads til værkstedscontainere
- Fælles kran, hejs, stillads mv.
- Affaldscontainer
- Orienteringsbelysning, lysmaster
- Installationer i jorden, herunder eksisterende installationer
- Områder med risiko, hvor særlige personlige værnemidler er påkrævet
- Alarmudstyr, brandmateriel, redningsudstyr, telefon og forbindingskasse.

Områder, hvor arbejdet medfører særlige risici

- Udvikling af respirabelt støv som fx kvarts- og mineraluldsstøv
- Lugt, der kræver særlig ventilation
- Støj
- Stråling
- Høje og lave temperaturer.

Områder, hvor flere typer arbejder udføres samtidig

- Koordinering af arbejdsopgaver, fx arbejde i flere niveauer

- Sikring mod unødvendige risici fra andre arbejdsprocesser.

Arbejde i udgravninger, på tage, stilladser, råhuse og i åbne konstruktioner

- Sammenstyrtningsfare, jordskredsfare og jordbundsforhold
- Rækværker, afdækninger og afmærkninger
- Påvirkninger fra vejrliget i vinterhalvåret, inddækning af råhuse, stilladser og andre åbne konstruktioner.

Arbejde med tekniske hjælpemidler

- Egnede kran, materialehejs, personelevator og stillads
- Krav til køretøjer, herunder pladsforhold
- Ventilation, herunder central udsugning af støv og dampe.

Arbejde med stoffer og materialer

- Substitution ud fra et sikkerheds- og sundhedsmæssigt synspunkt.

Arbejde, der medfører ergonomisk belastning

- Håndtering af tunge og store materialer
- Arbejde under trange forhold
- Transport og afsætning af materialer
- Brug af inventar og hjælpemidler, som medfører høj/lav arbejdshøjde og lange rækkeafstande.

Orden og ryddelighed

- Oprydning
- Rengøring og valg af rengøringsmetode, fx støvsugning
- Snerydning
- Grusning og eventuelt saltning.

Arbejde, der stiller særlige krav

- Områder, hvor der skal udføres arbejdsprocesser, der indebærer særlige risici, fx arbejde, der kræver brug af særlige personlige værnemidler som høre- og åndedrætsværn, skal så vidt muligt ikke samtidig være arbejds-, færdsels- eller opholdsområde for andre.
- Arbejde, der kræver særlig instruktion, vejledning eller særlig uddannelse, fx asbest og epoxy.
- Arbejde, der kræver en beredskabs- og evakueringsplan, fx arbejde i rørledninger.
- Arbejde med ioniserende stråling.
- Arbejde, der skal udføres i en bestemt rækkefølge.

Regler

Bekendtgørelse om bygherrens pligter

Læs også branchearbejds miljørådenes vejledninger mv.

Branchearbejds miljørådenes vejledninger kan findes på www.bar-web.dk